

Generaladvokatembetet

Årsrapport for 2017

INNHALDSFORTEGNELSE

I.	LEDERS BERETNING.....	3
II.	INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL	5
III.	ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER.....	6
IV.	STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN.....	14
V.	VURDERING OG FREMTIDSUTSIKTER.....	15
VI.	ÅRSREGNSKAP	17

I. Leders beretning

Generaladvokatembetet sin virksomhet i 2017 anses som tilfredsstillende. Saksbehandlingen hos krigsadvokatene har holdt høy kvalitet, og de gjeldende saksfristene har blitt overholdt med god margin. Saksmengden for de fleste sakstyper har vært stabil og tilsvarer for det vesentligste de tidligere år. Når det gjelder påtaleavgjørelser, har disse avtatt de siste 7–8 årene. Årsaken ser ut til å være færre antall vernepliktige enn tidligere, og at de som kalles inn til tjeneste er særskilt utvalgte og motiverte for avtjening av førstegangstjeneste. I disiplinærsaker gir krigsadvokatene og generaladvokaten fortsatt et stort antall råd til militære sjefer. I mindre alvorlige saker og ved generelle disiplinærrettslige spørsmål gis det fortløpende råd pr. telefon eller e-post. Dette er en ordning som militære sjefer setter pris på, fordi den gir dem rask bistand. I omfattende og sammensatte disiplinærsaker gis det dessuten et stort antall skriftlig råd etter anmodning fra militære sjefer.

Embetets samarbeid med militærpolitiet fungerer meget godt, i likhet med tidligere år. Dette har særlig hatt betydning ved kompliserte saker hvor krigsadvokatene, og i noen tilfeller generaladvokaten, veileder og påtalestyrer etterforskingen. Som nevnt i tidligere årsrapporter, er slikt arbeid ikke synlig i resultatrapporteringen eller i arbeidsstatistikken, men er vesentlig for kvaliteten av etterforskingen og noen ganger avgjørende for at man i det hele tatt skal komme i mål. Noe av militærpolitiets etterforskningsarbeid overtas av politiet. Samarbeidet mellom embetet og militærpolitiet gjør denne overføringen enklere.

Embetets personell driver fortsatt opplæring i disiplinærrett i Forsvaret. Dette anses som en viktig oppgave ved siden av embetets øvrige funksjon. I tråd med dette er det gjennomført flere undervisningsoppdrag ved militære avdelinger. I samsvar med instruks for generaladvokaten og krigsadvokatene har flere av embetets ansatte deltatt i internasjonale fora for å holde seg orientert om forhold av betydning for oppgaveutførelsen, herunder særskilt kurs, seminarer og konferanser der krigens folkerett har stått sentralt. Embetet spiller også en sentral rolle for det militærjuridiske miljøet, bl.a. ved å støtte Norsk militærjuridisk forening.

Spørsmålet om endring/omorganisering av ordningen med generaladvokat og krigsadvokat ble behandlet av spesialrådgiver Morten Ruud, som avga sin utredning 1. oktober 2015. Av til tildelingsbrevet til embetet for 2018 fremgår det at departementet ikke går videre med dette arbeidet.

I NOU 2016: 24 («Ny straffeprosesslov») på s. 474–482 ble spørsmålene knyttet til militære straffesaker, Generaladvokatembetet mv. behandlet. Utvalget som avga denne utredningen, avga også et særskilt høringssvar til spesialrådgiver Morten Ruuds utredning. Skulle utvalgets forslag hva angår de militære sakene bli vedtatt, vil det innebære betydelige endringer i forhold til embetets nåværende virksomhet.

Oslo, 28. februar 2018

Lars Morten Bjørkholt
generaladvokat

II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Generaladvokaten og krigsadvokatene utgjør Den militære påtalemyndighet og er administrativt underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Embetet utfører oppgaver tillagt påtalemyndigheten i straffesaker som angår brudd på militær straffelov, rådgir militære sjefer i disiplinærsaker og utfører legalitetskontroll av alle refselsler i Forsvaret. Embetet deltar aktivt i internasjonalt samarbeid om aktuelle folkerettslige og militærjuridiske problemstillinger. Som påtalemyndighet i militære straffesaker er embetets tjenestemenn underlagt statsadvokatene i fredstid. I krigstid har embetets tjenestemenn tilsvarende påtalekompetanse som statsadvokatene og er direkte underlagt Riksadvokaten.

Som følge av den rolle embetet har med hensyn til militære straffe- og disiplinærsaker, har det over år utviklet seg til å være et embete hvor det er naturlig å henvende seg om et mangfold av militærjuridiske spørsmål. I tillegg til arbeid med konkrete disiplinær- og straffesaker driver derfor embetets ansatte i stor utstrekning med tilgrensende arbeid, så som undervisning, høringer, bistand til utvikling av regelverk etc.

Generaladvokaten er øverste leder av embetet, som i tillegg til generaladvokaten består av Krigsadvokatene for Sør-Norge (KASØR) og Krigsadvokatene for Nord-Norge (KANORD). KASØR er samlokalisert med Generaladvokaten i Karl Johans gate 18 C, Oslo og KANORD har kontoradresse Sandhornsgata 44, Bodø.

Embetet har for tiden følgende ansatte:

generaladvokat (1)

førstekrigsadvokat (1)

krigsadvokat (2)

administrasjonssjef (1)

førstekonsulent (1)

sekretær (½)

medarbeider på pensjonistvilkår (1)

III. Årets aktiviteter og resultater

Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2017

Generaladvokatembetets samfunnsoppdrag er i hovedsak å utføre oppgaver tillagt påtalemyndigheten i militære straffesaker, samt rådgivning og kontroll i forbindelse med disiplinærsaker.

I tildelingsbrevet for 2017 står det at Justis- og beredskapsdepartementets mål for 2016 videreføres for 2017. Når det gjelder kategori 06.40 Politi og påtalemyndighet, angis følgende mål: 1) Straffesakskjeden, 2) Samfunnssikkerhet og beredskap og 3) Migrasjonskjeden. I tildelingsbrevet er det videre uttalt at det er viktig at Generaladvokatembetet kjenner til og støtter opp under disse målene, selv om embetet ikke er direkte og aktiv part i noen av dem.

Det heter videre:

Generaladvokaten er leder av [D]en militære påtalemyndighet og rådgiver i disiplinærsaker. Generaladvokaten er foresatt for krigsadvokatene. Gjennom uttalelser i klagesaker og kontrollsaker, forhåndsuttalelser i alvorlige disiplinær- og straffesaker og ved øvrige tiltak, skal generaladvokaten bidra til at det militære disiplinærsystem holder høy standard.

Generaladvokatembetets ressursbruk har vært effektiv i 2017. Førsteprioritet har som for tidligere år vært å utføre oppgavene som påtalemyndighet og rådgiver i disiplinærsaker hurtig, med god kvalitet. Saksbehandlingstiden i det følgende viser at sakene behandles godt innenfor gitte frister. Kvaliteten på arbeidet som utføres lar seg vanskelig fremstille i en årsrapport, men tilbakemeldinger både i form av dommer, uttalelser fra klagenemnda for disiplinærsaker og tilbakemeldinger fra «brukerne» tilsier at kvaliteten gjennomgående er god.

Mål og oppdrag for Generaladvokatembetet i 2017

Fra tildelingsbrevet hitsettes:

Styringsparameter

• Forhåndsuttalelser i disiplinærsaker	35 dager
• Uttalelser i disiplinære klagesaker	14 dager
• Uttalelser til kontrollutskrift som blir sendt til embetet	28 dager
• Påtaleavgjørelser	120 dager

Generaladvokaten må fortsatt ha særskilt oppmerksomhet knyttet til saksbehandlingstidene og oppfylning av fristene for de forskjellige sakstypene. Ved siden av målsettingen om kort saksbehandlingstid, er det viktig å holde høy kvalitet på

de uttalelser generaladvokaten og krigsadvokatene avgir i disiplinærsaker, herunder vurderinger om anmeldelse i slike saker.

Måloppnåelse:

MÅLOPPNÅELSE GENERALADVOKATEMBETET 2017					
Statistikk					
Sakstype	KASØR	KANORD	GA	Total/ gjennomsnitt	2016
Disiplinære klagesaker					
Antall	3	2	8	13	17
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	5,7	3	3	3,6	7,7
Uttalelssaker					
Antall	24	63	3	90	102
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	18,6	13,6	9	14,8	11,3
Refselsesk kontroll					
Antall oversendelser	59	83	122	264	296
Antall refselsesk kontrollert	178	199	383	760	994
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	12,6	14,3	9	11,2	9,6
Kommisjoner					
Antall	0	1	0	1	0
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	0	13,6	0	13,6	0
Påtaleavgjørelser					
Antall	2	9	0	11	8
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	18	29,4	0	27,3	48,1
Vernepliktslovsaker					
Antall	0	0	0	0	0
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	0	0	0	0	0
Kontrollsaker					
Antall	0	1	0	1	1
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	0	12	0	12	49
Dommer					
	2013	2014	2015	2016	2017
Antall	20	18	20	7	3
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	386	335	377	284,7	132,0

Kommentar til statistikken:

Disiplinære klagesaker

I 2017 var det totalt 13 disiplinære klagesaker, noe som er en nedgang fra 2016 der antallet var 17. Saksbehandlingstiden i 2017 er på 3,6 dager, en nedgang fra 7,7 dager i 2016. Endring i tidsbruken viser kortere saksbehandlingstid for denne sakstypen, og ligger godt innenfor resultatkravet på 14 dager.

Uttalelsesaker

Antall uttalelsesaker i 2017 er 90, mot 102 i 2016. Saksbehandlingstiden var på 14,8 dager i 2017, mot 11,3 dager 2016. Økningen i saksbehandlingstiden er ubetydelig. Det er fremdeles en trend at militære sjefer benytter seg av krigsadvokatene til skriftlig rådgiving, særlig i saker av en viss alvorlighetsgrad eller kompleksitet. Resultatkravet for saksbehandlingstid (35 dager) holdes med god margin. I tillegg gir embetet generelle og konkrete råd pr. telefon og e-post av disiplinær- og strafferettslig art.

Refselskontroll

Antall kontrollerte oversendelser i 2017 er 264, og antall kontrollerte refselsener er 760.¹ I 2016 ble 296 oversendelser kontrollert, og antall kontrollerte refselsener var 994. Med utgangspunkt disse tallene, har det vært en liten reduksjon i antall kontrollerte refselsener fra 2016 til 2017. I 2015 var antall kontrollerte oversendelser 285 og antall kontrollert refselsener var 911. I 2016 ble den nedadgående trenden (fra de foregående år) unntaksvis brutt (313/1159 i 2014, 307/1113 i 2013 og 372/1524 i 2012). Samlet sett utgjør antall kontrollerte refselsener en naturlig fortsettelse av en nedadgående trend. Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden på 9,6 dager ligger godt innenfor resultatkravet (28 dager).

Påtaleavgjørelser

Antall påtaleavgjørelser i 2017 er 11, mot 8 i 2016, 15 i 2015 og 2014, 35 i 2013 og 59 i 2012. Dette utgjør en markant, nedadgående trend i saksmengden. Saksbehandlingstiden i 2017 har gått ned sammenlignet med 2016. Antall saker som angår unnlatt oppmøte til førstegangstjeneste, har stabilisert seg på et lavt nivå. Begrunnelsen er formodentlig at det stort sett er motivert personell som kalles inn til tjeneste. Påtaleavgjørelsene omfatter også andre sakstyper, slik som vold og trusler mot foresatte og overordnede.

Vernepliktslovsaker

Det var ingen vernepliktslovsaker i 2017 og 2016, mot 3 i 2015, 1 i 2014 og 5 i 2012. Påtalekompetansen ligger til politiet. Slike saker mottas av krigsadvokaten fra Forsvarets personell- og vernepliktssenter (FPVS, tidligere Vernepliktsverket), og sendes tilbake dit med

¹ Embetets refskontroll for 2017 er ikke avsluttet, ettersom de kontrolleres og statistikkføres etterskuddsvis. Totaloversikt over ilagte refselsener kommer i egen rapport («Generaladvokatens rapport over ilagte refselsener og militære straffesaker i 2017»).

anbefaling på om saken bør anmeldes til politiet eller ikke. Vernepliktsloven ble opphevet 1. juli 2017 og erstattet av forsvarsloven. Straffetrukslene for lovbrudd overfor utskrivingsmyndighetene er de samme.

Innkalte kontrollsaker

I 2017 ble 1 kontrollsak innkalt, som i 2016 og 2015, mot 2 saker i 2014, 4 saker i 2013 og 12 i 2012. Nedgangen har nok sammenheng med at det i mindre grad enn tidligere ilegges refselse for brudd på en bestemmelse i forsvarspersonelloven, som nå er videreført i forsvarsloven, der alkometertest ikke er gyldig bevis.

Dommer

Det er ekspedert 3 dommer i 2017. Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden er på 132 dager beregnet fra lovovertrædelsen finner sted til dom i førsteinstans.

Ubehandlede saker pr. 31.12.2017

	KASØR	KANORD	GA	SUM
Disiplinære klagesaker	0	0	0	0
Uttalelsessaker	0	0	0	0
Refselseskontroll (overs.)	1	9	0	10
Kommisjoner	0	0	0	0
Påtaleavgjørelser	0	1	0	0
Vernepliktslovsaker	0	0	0	0
Kontrollsaker	0	0	0	0

KASØR: 1 refselse

KANORD: 9 refselsler

Oppsummering

Antallet ubehandlede saker er lavt. Hovedinntrykket er at arbeidet er i meget god gjenge på begge tjenestesteder.

Utvikling over tid:

År →	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Disiplinære klagesaker									
Antall	13	17	30	19	26	28	25	19	25
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	3,6	7,7	5,8	10,9	3,3	4,5	5,1	10,1	29,4
Uttalelsessaker									
Antall	90	102	83	119	68	94	96	64	73
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	14,8	11,3	9,5	18,1	31,9	28,4	29,5	21	33,4
Refselseskontroll									
Antall oversendelser	264	296	285	313	307	372	315	310	346
Antall refs kontrollert	760	994	911	1159	1113	1524	1369	1243	1830
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	11,2	9,6	12,6	12,5	14,9	15,2	22,4	11,6	43,8
Kommisjoner									
Antall	1	0	0	0	1	0	2	2	0
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	13,6	0	0	0	21	0	81,5	53	0
Påtaleavgjørelser									
Antall	11	8	15	15	35	59	70	117	265
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	27,3	48,1	33,5	15,4	41,1	47,8	110	40,6	226
Vernepliktslovsaker									
Antall	0	0	3	1	2	5			
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	0	0	26	11	70	35,8			
Kontrollsaker									
Antall	1	1	1	2	4	12	4+	18+	5+
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	12	49	26	29,5	41,8	17,2			

Merknader:

I) Vernepliktslovsaker: denne sakstypen ble først innført i 2012 (Vernepliktsloven er opphevet og videreført i forsvarsloven siden 1. juli 2017).

II) Kontrollsaker: Tallene for 2011 og 2010 gjelder GA pluss KANORD sine saker. Tallene for 2009 gjelder bare GA sine saker.

III) Kontrollsaker: Systematisk telling og beregning av saksbehandlingstid er bare foretatt fra begynnelsen av 2012. Det er ikke satt noe resultatkrav for disse sakene.

Det helhetlige bildet er at saksmengden er jevn for alle sakstyper med unntak av påtaleavgjørelser.

Det positive samarbeidet med militærpolitiet holder frem. Krigsadvokatene bruker mye tid på å drive etterforskningsledelse av og gi støtte til militærpolitiets etterforskningsavdeling, som håndterer de mest alvorlige, uvanlige og kompliserte sakene. Som omtalt i fjorårets rapport, er dette samarbeidet særlig viktig i saker der etterforskningsproduktet skal overføres til politiet for påtaleavgjørelse, f.eks. vinnings- og seksuallovbrudd.

Administrative mål

Personalpolitikk, mangfold og likestilling

Fra tildelingsbrevet hitsettes:

Det er et overordnet mål å sikre at Justis- og beredskapsdepartementet og underliggende virksomheter til enhver tid har riktig bemanning og kompetanse slik at oppgavene blir utført på en best mulig måte. Videre er det et mål å ha et inkluderende arbeidsliv der medarbeiderne gjenspeiler mangfoldet i befolkningen, og har en variert erfaringsbakgrunn med hensyn til kjønn, alder, nedsatt funksjonsevne og etnisk bakgrunn. Det er også et mål for staten å redusere sykefraværet.

Det er et sentralt personalpolitisk mål at medarbeiderne skal ha en variert erfaringsbakgrunn, blant annet med hensyn til kjønn og minoritetsbakgrunn. Virksomhetene bes innarbeide spesifikke mål og tiltak på det personalpolitiske området. For staten samlet er målsettingen å oppnå en kvinneandel i lederstillinger på 40 %.

Generaladvokaten bes gjøre rede for planlagte og gjennomførte tiltak som fremmer likestilling på de tre diskrimineringsgrunnlagene kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne.

Antallet stillinger er så vidt beskjedent at det er vanskelig å sette kvantitative mål på en meningsfylt måte slik at alle hensyn blir ivaretatt kontinuerlig. Målsetningene om personalpolitikk, mangfold og likestilling tilstrebedes likevel i den grad det lar seg gjøre.

I Generaladvokatembetet er det ansatt tre kvinner og fem menn. Ved KANORD er det to kvinnelige ansatte, henholdsvis krigsadvokat og sekretær. Hos KASØR er det én mannlig og én kvinnelig ansatt. Disse har rollene som henholdsvis førstekrigsadvokat og krigsadvokat. Stillingen som generaladvokat, administrasjonssjef og førstekonsulent er besatt av menn. Embetet har også en mannlig ansatt på pensjonistvilkår. For øvrig har ett av embetets ansatte

annen etnisk bakgrunn. Samlet sett anses dette å tilfredsstillende departementets målsetning om personalpolitikk, mangfold og likestilling.

Sykefravær

Sykefraværet i 2017 var beskjedent, og det er et realistisk mål sykefraværet holdes lavt.

Møter, seminarer, øvelser, kurs, undervisning etc. i 2017

Embetet driver utstrakt møte- og undervisningsvirksomhet. Møtevirksomheten er i hovedsak knyttet an til regelverksutvikling sammen med andre aktører i forsvars- og justissektoren, og med internasjonale aktører. Undervisnings- og foredragsvirksomheten kommer særlig militære avdelinger til gode. Som vedlegg til årsrapporten følger en detaljert oversikt over embetets møtevirksomhet mv. for 2017, fordelt på følgende hovedpunkter:

Regelverksrelatert aktivitet

Aktiviteten gjelder stort sett regelverk som ligger i kjernen av embetets arbeidsområde, så som disiplinærloven, lov om militær politimyndighet og forskrift om hendelser og ulykker i Forsvaret. Formålet med embetets regelverksrelaterte aktivitet er å sørge for at reglene utvikles i tråd med straffeprosessuelle regler og prinsipper, til gode for oppklaring av saker og den enkeltes rettssikkerhet.

Undervisningsoppdrag/foredragsvirksomhet

Disiplinærmyndighet er et ledelsesverktøy for militære sjefer til å styre adferden i sin avdeling og således bidra til å opprettholde Forsvarets stridsevne. Disiplinærmyndigheten må utøves i tråd med disiplinærloven og disiplinærreglementet (forskriften til loven). Det er derfor svært viktig at embetet bistår militære sjefer ved å undervise i disiplinærrett og militær strafferett, i tillegg til rådgivningen som gis i enkeltsaker.

Møter, seminar mv. med militære sjefer og avdelinger for gjensidig oppdatering og informering

For at embetet skal være gode rådgivere for militære sjefer, og vareta sitt oppdrag som påtalemyndighet i militære saker, er det viktig at en holder seg a jour med militære forhold, og informerer sjefene om aktuelle rettslige problemstillinger.

Møter, seminar mv. med justissektoren og andre kontor utenfor Forsvaret for gjensidig oppdatering og informering

I sin rolle som påtalemyndighet i militære saker, er det viktig at embetet holder seg oppdatert på praksis og aktuelle problemstillinger i den sivile delen av påtalemyndigheten. Slik møteaktivitet sørger også for at den sivile delen av påtalemyndigheten blir kjent med den militære, slik at de kan støtte seg til denne ressursen i aktuelle saker.

Deltagelse på militær øvelsesaktivitet

Det er viktig for embetet å være til stede under store militære øvelser, både for å bistå det såkalte no play-elementet, som behandler oppdukkende saker utenfor øvelsens krigsspill, og for å skaffe seg den nødvendige kunnskap om hvordan Forsvaret fungerer i praksis.

Intern kompetansebygging

Embetet prioriterer å holde personellet med den nødvendige kompetanse både i det militærfaglige og i det politifaglige sporet.

For øvrig har ansatte ved embetet deltatt på 3 møter i arbeidsgruppe oppnevnt av FD som har analysert krav til MPs organisering for å ivareta EMKs krav til tilstrekkelig uavhengighet fra Forsvaret ifm. etterforskning. Ansatte ved embetet har også veiledet/sensurert for masteroppgaver ved Universitetet i Oslo og Politihøgskolen. En deltar også i arbeidsgruppe om behandling av personopplysninger i militære disiplinær- og straffesaker.

Faglige støtteaktiviteter

Månedlige militærjuridiske «fredagsmøter» har vært gjennomført i samarbeid med Norsk Militærjuridisk Forening (NMF). Deltakerne på møtene er ansatte ved embetet, medlemmer i NMF, jurister og offiserer som jobber i eller har bakgrunn fra bl.a. Forsvaret, militærpolitiet, Forsvarsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, politiet, Utenriksdepartementet, Den høyere påtalemyndighet og privat advokatpraksis. Representanter fra forskningsinstitusjoner (spesielt Det juridiske fakultet, Universitetet i Oslo og Forsvarets Høgskole) deltar også på disse møtene. På hvert møte deltar det ca. 40– 50 personer.

Oversikt over foredragsholdere som har bidratt på møtene i 2017, samt hvilke tema som har vært behandlet, følger av vedlegg til årsrapporten.

IV. Styring og kontroll i virksomheten

Økonomistyring – etablering av helhetlig intern kontroll

Anskaffelser som går ut over en ramme på kr 10 000 blir anvist av Generaladvokaten etter attestasjon av generaladvokaten. Mindre anskaffelser anvises av seniorkonsulenten.

Offentlige anskaffelser

Ved embetet foretas relativt små anskaffelser hvert år. Innkjøpssummene ligger vanligvis godt under terskelen for at reglene om offentlige anskaffelser kommer til anvendelse. Når anskaffelser foretas, tilstreber en likevel å følge prinsippene og hensynene bak reglene om offentlige anskaffelser.

Generaladvokatembetet er forpliktet til å følge rammeavtalene som Statens innkjøpscenter ved DIFI inngår på vegne av statlige etater. Så langt er det inngått rammeavtaler om forbruksmateriell, reisebyråtenester og internrevisjon. I den grad embetet har behov for tjenester som faller inn under disse rammeavtalene – og for øvrig fremtidige forpliktende rammeavtaler – forholder embetet seg til disse.

Informasjonssikkerhet

Generaladvokatembetet benytter pr. d.d. to datasystemer/infrastrukturer for saksbehandling, arkivering m.m., som begge eies og forvaltes av eksterne aktører, hhv. Politidirektoratet (Politinettet) og Forsvaret (FIS-basis). Embetet har derfor ikke et særskilt behov for å iverksette tiltak om informasjonssikkerhet, utover å følge de lovbestemmelsene, forskriftene og retningslinjene som gjelder for bruk av de respektive datasystemene/infrastrukturene og for øvrig embetets virksomhet. I den grad det er mulig, blir direktivene i Digitaliseringsrundskrivet anvendt. Endelig utredes betydning av de nye personvernreglene (EUs forordning om personvern, The General Data Protection Regulation, GDPR) for Generaladvokatembetets virksomhet og saksportefølje, som trer i kraft i mai 2018. Utredningsarbeidet vil være ferdigstilt i god tid før reglene trer i kraft.

V. Vurdering og fremtidsutsikter

Embetet

Generaladvokatembetets virksomhet er i all hovedsak fokusert på forhold i Forsvaret. Hvordan Forsvaret er organisert og hva Forsvarets til enhver tid driver med av aktiviteter har derfor avgjørende betydning for hva embetet til enhver tid har av arbeidsoppgaver. Større aktivitet fra Forsvarets side i form av operasjoner eller øvelser har derfor direkte innvirkning på aktiviteten ved embetet.

Forsvaret har de siste tiår endret fra å være et mobiliserings-/invasjonsforsvar, til innsatsforsvar med fokus på utenlandsoperasjoner, til nå igjen å fokusere mer på nasjonal forsvarsevne og beredskap.²

Blant annet som følge av store endringer i Forsvaret de forutgående år, ble det i 2015 iverksatt en utredning av Generaladvokatembetets oppgaver og organisering. Som nevnt innledningsvis i leders beretning ble det på forsommeren 2017 besluttet ikke å foreta noen endringer i etterkant av utredningen med påfølgende høring. Inntil videre består derfor embetets organisering og portefølje som tidligere.

I tillegg til at generaladvokatens og krigsadvokatenes oppgaver fremgår av instruks, er det i all hovedsak straffeprosessloven og disiplinærloven med underliggende regelverk, som regulerer embetets oppgaver. I straffeprosessutvalgets forslag til ny straffeprosesslov (NOU 2016:24) er det foreslått endringer i den militære påtalemyndighets oppgaver og det er i Forsvarsdepartementets regi et nært forestående arbeid med revisjon av disiplinærlovgivningen. Embetets fokus for 2018 vil derfor være å strømlinjeforme arbeidsoppgavene innen disiplinær- og straffesaksbehandlingen i nåværende portefølje for å forberede embetet på en eventuelt endret portefølje. Samtidig gjøres nødvendige forberedelser for de endringer som sannsynligvis kommer. Slike forberedelser er for eksempel innføring av nye saksbehandlingssystem og kompetansehevende tiltak for krigsadvokatene.

Embetet vil være representert i arbeidet med revisjon av disiplinærlovgivningen, et arbeid som vil gis høy prioritet da utfallet av dette arbeidet i praksis avgjør hva embetets rolle skal være innen disiplinærsaksbehandlingen i Forsvaret.

Tallene for 2017 viser at antallet disiplinærsaker og militære straffesaker er på et lavnivå sammenlignet med de senere tiår. Som nevnt innledningsvis i leders beretning, skyldes nok dette blant annet at personellet som tjenestegjør i Forsvaret både er særlig selektert og godt motiverte. Forsvarets intensjon er imidlertid at det i fremtiden (igjen) skal bli vanlig med

² Jf. Prop. 151 S (2015–2016) og Prop. 2 S (2017–2018)

repetisjonsøvelser.³ Dette innebærer at personell som til daglig ikke tjenestegjør i Forsvaret kalles inn til tjeneste og således må avbryte sin sivile tilværelse som student, arbeidstaker osv. Erfaringer fra tidligere tider hvor denne type repetisjonstjeneste var vanlig tilsier at det kan medføre en økning i antallet militære disiplinær- og straffesaker, særlig i kategorien ulovlig fravær. Den første indikasjon på dette får man i løpet av høsten 2018 i forbindelse med NATOs øvelse i Norge, Trident Juncture. Ca. 35 000 soldater forventes å delta, herunder norske vernepliktige soldater som kalles inn til repetisjonstjeneste som følge av sin verneplikt.

For å forbedre utnyttelsen av de tildelte ressurser vil fokus i 2018 rettes mot effektivisering av arbeidsprosessene i disiplinær- og straffesaksbehandlingen slik at embetet er best mulig rustet for en sannsynlig endring i oppgaveporteføljen som følge av lovendringer.

³ Ibid.

VI. Årsregnskap

Ledelseskommmentar til årsregnskapet for 2017

Formål

Generaladvokatembetet utfører oppgaver tillagt påtalemyndigheten i militære straffesaker og utfører rådgivning og kontroll i forbindelse med utøvelse av disiplinærmyndighet i Forsvaret.

Embetet er administrativt underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Som påtalemyndighet er embetet faglig underlagt statsadvokatembetene og Riksadvokaten i fredstid. I krigstid er embetet faglig underlagt Riksadvokaten. Ved utførelse av sin rolle som rådgiver og kontrollør i forbindelse med utøvelse av disiplinærmyndighet i Forsvaret er embetet uavhengig.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115/2016 fra Finansdepartementet og krav fra Justis- og beredskapsdepartementet i instruks om økonomistyring. Jeg mener dette regnskapet gir et dekkende bilde av Generaladvokatembetets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter og inntekter.

Vurderinger av vesentlige forhold

Generaladvokatembetets oversikt viser et forbruk på kr 8 764 001 på kap. 446. Samlet sett kr 83 001 over driftsplanen, dog kr 355 998 under samlet tildeling for 2017 (kr 9 120 000). Brorparten av embetets forbruk har gått til faste driftskostnader (lønn, arbeidsgiveravgift, pensjonskostnader, husleie, drift/vedlikehold av lokaler, leie av maskiner/lisenser, nødvendige kontoranskaffelser mv.). I 2017 ble det kjøpt nye kontormøbler og foretatt oppussing av enkelte kontorer. Dette er investeringer som tidligere ble satt på vent, grunnet usikkerhet rundt embetets fremtid. Embetets utstrakte virksomhet, herunder bl.a. undervisning, kurs, møter, konferanser, seminarer og andre faglige relevante arrangementer i Norge og utlandet, hører til driftsforbruket.

Oslo, 28. februar 2018

Lars Morten Bjørkholt
generaladvokat

Vedlegg: Oversikt over aktivitet (møter, undervisning, øvelser, faglige støtteaktiviteter)

Vedlegg: Bevilgnings- og artskontorrapportering for Generaladvokatembetet 2017

Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av 24. november 2016 og brev av 6. desember 2017 fra Justis- og beredskapsdepartementet vedrørende årsavslutning og frister for statsregnskapet 2017.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen *samlet tildeling* viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene fremkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.